

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za $\frac{1}{2}$ leta 90 Din, za $\frac{1}{4}$ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljenje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETNO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 4. novembra 1930.

Telefon št. 2552.

STEV. 128.

Gospodarski problemi mesta Ljubljane.

Gradbeni sezona letošnjega leta je pri kraju in z žalostjo moram ugotoviti, da do vseh mnogobrojnih napovedanih javnih del v Ljubljani, z edino izjemo početnih del za cestno železnico na Gospovske cesti, ni prišlo. Ob koncu leta, ko se bo delal nov proračun, moramo ugotoviti, da smo izgubili zopet celo letošnjo gradbeno sezono in glede carinarnice, kakor tudi glede regulacije Ljubljance, posebno pa glede ljudljanskega kolodvora. Vprašanje carinarnice se je z administrativnimi neprilikami zavlačevalo preko celega poletja in še sedaj načrti glede instalacij v zgradbah niso potrjeni. Dela so bila razpisana takrat, ko je začel padati sneg. Posojilo za te zgradbe, je kakor znano že najelo in gre nam sedaj vsaj za to, da se pravočasno ukrene vse potrebno, da ne narastejo visoke obresti za najeto, a neizkoriščeno posojilo in da se z deli pravočasno prične, vsekakor vsaj še pred novim državnim proračunskim letom, da nam ne bi zopet zapadla tangenta iz kaldrminskega fonda v korist splošnemu fondu.

Tudi za dela na regulaciji Ljubljance in pri osuševanju barja, ki so počivala celo leto, bi bilo želeti, da se v najzgodnejši pomladi začnejo, da stopimo v fazo uresničenja tega vprašanja, pri katerem smo vsled strankarske nagajivosti zgubili celih 20 let.

Vprašanje ljudljanskega kolodvora ni prišlo po konferencah, ki so se vršile sredi poletja, mnogo bližje izvedbi. Jesen je pretekla v pisarniškem dopisovanju tako, da niti kredita, ki je bil v letošnjem proračunu za pričetek gradbenih del na razširjenju ljudljanskega glavnega kolodvora, do sedaj niso angažirali in bo vsled tega najbrže zapadel. Izgleda, da se še dolgo ne bo zasadila lopata.

Pred dvemi leti montirana avtomatska telefonska centrala bo v kratkem izčrpana. Tudi telefonski kabli so na mestnem pomeriju v nekaterih smerih popolnoma izkorističeni tako, da razni prosilec ne morejo priti do telefonskih postaj. Kakor čujemo je vloženih okrog 200 prošenj za nove telefonske postaje, ki jih radi raznih računskih ovir ni mogoče rešiti, dasi stranke vnaprej plačajo vse stroške, ki jih ima poštna uprava z instalacijo novih telefonov. To je ne samo velika škoda za poštno dohodke, marveč je še večja ovira napredka in razvoja trgovine in obrtnosti v mestu Ljubljani in neposredni okolici.

Tudi promet z Zagrebom in Beogradom je vsled nezadostnosti telefonskih naprav zelo oviran. Ker imajo državni pogovori in cela vrsta drugih ustanov prednost, trpi trgovski poslovni promet. Tekom poletja po cele dnevi ni bilo mogoče dobiti zvezze v poslovnih urah z Beogradom za navadno govorilno pristojbino, kar pomenja za našo podjetnost in kupički promet veliko breme in nedogledno oviro. Samo ako vzamemo število pogovorov, ki dnevno odpadejo, ker stranke ne morejo pravočasno dobiti zvezze, in če upoštevamo, da se velik del interesentov sploh ne prijavlja za pogovore, ker ve, da pravočasno zvezze ne dobi, nam dokaže po enostavnem računu, da bi bila investicija za nove linije, ki jih je potreba zgraditi, v par letih odplačana.

Vedno bolj neodložljivo postaja tudi vprašanje zgradbe javnih avtomatičnih govorilnic na važnejših prometnih križiščih, posebno na perife-

riji mesta. Ljubljana je v tem oziru zelo zaostala in potrebe naraščajoče- ga prometa nalagajo dolžnost, da se tudi temu vprašanju posveti primer- na pažnja.

Celo poletno sezono smo izgubili neizkoriščeno tudi glede modernizacije cest. Primitivno kakor pred 50 leti se vozi prod v nastale jarke in kota- nje ob koncu sezone na ceste, da ga prvi avtomobil razmeče po polju na okoli. Še danes ne vidimo na državnih cestah nobenih parnih valjarjev, dočim je stanje izvoženih potov v okolici mesta Ljubljane postalno za velik promet že naravnost opasno. Videli smo, da se je v tem oziru v donavski banovini že našla formula za finansiranje cestnih zgradb, ki omogoča udeležbo privatne iniciative. Za Ljubljano pomenja to vprašanje eden od najosnovnejših prometnih in turističnih problemov, za katerega rešenje je treba še tekom zime vse pripraviti, da se v zgodni spomladi lahko prične z delom. Za prvo etapo bi bilo treba tlakovati državne ceste v ljubljanski okolici vsaj v izmeri 5 do 10 km v vseh smereh najjačega prometa.

Do turistične sezone bi bilo treba preskrbeti tudi na železnični uvedbo motornih vozil. Taki motorni vlaki, ki bi lahko transportirali do 180 potnikov, bi omogočali gostejše zveze z našimi letovišči, pa tudi olajšali prevoz delavstva, uradništva in šolskih šolskih otrok iz okolice v mesto in nazaj. Za nabavo motornih vozil imamo zadostne reparacijske kredite na razpolago in zato ni umestno, da se

rešitev tega vprašanja od leta do leta brez potrebe odlaša na škodo tujiskega in turističnega prometa zavlačuje.

Ljubljanski mestni svet bo pri novem proračunu postavljen pred težko načelo reforme mestne troškarine, ki sme po novem zakonu z dne 16. aprila bremeniti samo ono blago, ki se v mestu faktično konsumira. Izvedba tega načela v troškarinski tarifi bi imela za mestne finance dokaj neugodne posledice, ker pomeni občutni izpadek napram sedanjim dohodkom. Nasprotno se pa tudi ne more živilskih predmetov obremeniti s previsoko troškarino, ki bi imela za posledico še večjo podražitev življenja v Ljubljani.

Vprašanje industrijalizacije ljubljanske periferije je ostalo tudi po dograditvi povečane mestne elektrarne še vedno nerešeno. Ljubljana v danih prilikah žal še ni mogla slediti politiki drugih mest Osijeka, Karloveca, Kranja itd., ki so znala s parametričnimi ukrepi, olajšavami in ugodnostmi privabiti velika podjetja v svoje okrožje. Mestna občina ljubljanska ne razpolaga za te svrhe s primernimi zemljišči, da bi jih mogla nuditi interesentom po izjemno nizkih cenah, in imajo vsled tega interesanten pojav, da se niza industrija v ljubljanski okolici 5 do 10 km za mestom namesto v neposredni okolici. Kljub temu smatramo, da vprašanje industrijalizacije ljubljanske okolice tudi v sedanji situaciji ni neresljivo in mestna uprava ima mnogo razloga, da doprine nekoliko žrtev za pridobitev industrije, ki bodo pozneje postale trajen vir dobrih dohodkov mestnih finanč.

Jugoslovansko - španski pomorski promet.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Španijo je onemogočila uvedbo neposrednega pomorskega prometa med obema deželama. Tako n. pr. se je vrnil 24. oktobra parnik »Morava« plovne družbe »Oceania« s svojega prvega španskega potovanja v Sušak. Ta vožnja je bila že redna. Glavna naloga takšnega rednega prometa pa ni sam izvoz jugoslovanskega lesa v Španijo. pride vstop tudi visokovredno in lahko skvarljivo blago, ki zahteva hiter transport: perotmina, jajca, živa živila, medicinske rastline itd. Prav tako so pozdravili otvoritev nove jugoslovanske proge tudi španski gospodarski krogi. Za Španijo in prav tako tudi za Jugoslavijo je velikega pomena instradiranje španskega izvoza v Češkoslovaško. V prvih osemih letošnjih mesecih je znašal po uradnih člankih izvoz iz Španije v Češkoslovaško 61.817 ton blaga v vrednosti

704 milijonov Kč. Morda bi bilo mogoče, da se znaten del tega prometa napelje preko jugoslovenskega ozemlja, če bi jugoslovenska uprava dovolila znižano prevozno tarifo. Doslej je šlo špansko blago v Češkoslovaško preko Trsta. Gre za sveže posušeno sadje, riž, vino, kolonij in drugo blago. Špansko sadje (južno sadje) bi moglo tudi v Jugoslaviji sami konkurrirati z italijanskim. »Morava« je pripljala sedaj v Sušak iz Španije 80 ton tovora, ki je šel deloma naprej v notranje kraje Jugoslavije, deloma pa v Trst in Split. V bodoče bo treba vprašanje dovoza iz Španije zadovoljivo rešiti; to se pravi, da dobijo ladje, ki vozijo tovor v Španijo, tudi dosti tovora za vožnjo nazaj; s tem bo hkrati rešeno tudi vprašanje tranzitnega prometa. — **Kakor se sliši, bo dala zgraditi »Oceania« za promet s Španijo še dva nova parnika po 3800 ton.**

ZUNANJA TRGOVINA AVSTRIJE IN JUGOSLAVIJE.

V izvozu in uvozu Avstrije prvih devetih letošnjih mesecev so bile udeležene glavne države s sledenimi številkami: **Uvoz:** Nemčija 427.2 mil. šil. (lanj. v istih mesecih 506.3), Češkoslovaška 356.8 (413), Ogrska 222.5 (214.9), Poljska 155.2 (220.9), Jugoslavija 112.1 (82.7); **izvoz:** Nemčija 239.2 (254), Češkoslovaška 172.3 (224.1), Jugoslavija 111.3 (120.6), Ogrska 90.9 (125.7), Poljska 61.3 (79.2). Jugoslavija je pri uvozu Avstrije letos došla bolj udeležena kot je bila lani, pri izvozu pa došla manj kot lani; torej se je moralna njena trgovska bilanca v prometu v Avstrijo znatno zboljšati.

* * *

JUGOVZHODNA EVROPA in NEMČIJA

Prof. r. Hoffmann iz Dresdena, ki se peča že več let z gospodarskimi problemi Jugovzhodne Evrope, je dovršil nedavno potovanje po Balkanu, ki ga je zadržalo posebno mnogo časa v Jugoslaviji. O gospodarskih odnosih med Nemčijo in Jugovzgodno Evropo, zlasti Jugoslavijo, ima sedaj prof. Hoffmann v važnih nemških industrijskih okrajih javna predavanja, ki so od interesentov zelo obiskana. Prof. Hoffmann pripravlja obenem izdajo obsežnega dela »Gospodarstvo in kultura v Jugovzgodni Evropi«. — Vidimo, da so se začeli v zadnjem času v Nemčiji prav zelo zanimati za naše kraje in za naše gospodarske razmere in se njih literatura o nas od dne do dne bolj obogatuje. Gre po večini za prav resna dela.

Milivoje Savić:

Načrt praktičnega pouka v trgovskih šolah.

Za modernega trgovca je potrebno poleg načina trgovanja tudi knjigovodstvo, poznavanje blaga in način izdelave, tehnologija blaga. Navadno se poučuje v trgovskih šolah blagovznanstvo brez laboratorija, a način izdelave blaga brez vsakega opazovanja izdelave blaga; o načinu trgovanja se pa sploh ne poučuje. Radi tega se naši izšolani dijaki trgovskih akademij sramujejo teh poslov in neradi stopajo v službo pri trgovskih podjetjih. Treba je uvesti v trgovske akademije in višje trgovske šole poletno počitniško praks slično, kakor je ta uvedena na srednje tehnične šolah in to za stroko po izberi bodisi na surovo kožarsko, izdelovalno kožarsko, lesno, tekstilno, steklarsko, barbarsko, kolonialno, mizarško, železarsko itd. ali pa kako tovorniško praks. Nobeden učenec ne bi smel prej dovršiti šole, dokler ne dokaže štiriletne praks, če šola traja dve leti. Učno objekte bi obiskovalo dijake, da bi se prepričalo, da li oni v resnici izvrsujejo praks.

Theoretični pouk bi bil dopolnjen in to bodisi v knjigovodstvu, poznavanju blaga v laboratoriju ali poznavanju blaga na kakem trgovskem poslu. Učenci bi hodili razdeljeni na grupe, pod vodstvom učiteljev enkrat, da sortirajo surove kože; drugič, da bi sortirali in merili les za gorivo, ki je namenjen za prodajo; tretjič da bi sortirali deske in grede; četrtič bi šli na živinski in klavnični trg, da bi opazovali nakupovanje in klanje živine ter predelavo mesa in slanine; petič v usnjarno, da bi opazovali in da bi se jim pojasnilo, od česa zavisi kvaliteta kož, kako se ta spozna ter da bi sortirali kože; šestič bi šli v papirnico in kartonažno tvornico in opazovali predelavo ter nato v trgovini prodajo samo; sedmič bi šli v žitno ali sadno podjetje, a na tržni dan bi bili na trgu ali v skladišču; osmič bi si ogledali, kako se prehranjujejo svinje in govedo, ki je namenjeno za izvoz; devetič bi delali v mlinu in opazovali bi, kako se proizvajajo razne vrste moke in kako se te spoznavajo; desetič bi si ogledali, kako se vodi hotel, kako kavarna ali restavracija; enajstič bi si ogledali in delali v kaki vinarski trgovini, delali bi v kaki železarski trgovini itd. Dijaki bi tedaj vedeli, zakaj se uče in odločili bi se, kaj naj se uče; tedaj bi se ne sramovali dela in posvetili bi se raje praktični trgovini, kakor pa državni ali bančni službi.

Na ta način bi mnogi ostali po dovršeni šoli na posestvu in nadaljevali posel svojega očeta ter bi ne postajali uradniki, kakor je to sedaj običajno.

V osnovnih šolah.

V osnovnih šolah je treba uvesti osmiletni pouk: prva štiri leta obični pouk, a zadnja štiri leta specijalni pouk in to po vseh specijalno poljedelski, a v mestih specijalno trgovski ali tehnični pouk.

Specijalni trgovski pouk bi služil bodočim trgovcem, a tehnični obrtnikom in delavcem.

Za delavce bi bile osnovne šole po vseh specijalno za poljedelstvo, a po mestih tehnični pouk v krojaštvu, pleterstvu, klobučarstvu in poleg tega gospodinjski in trgovski pouk s trgov-

skimi predmeti, stenografski, pisanjem na stroj in gospodinjstvu.

Namesto gimnazij naj bi bile ali srednje-tehnične šole ali trgovske akademije. V srednje-tehnične šole bi se sprejemali dijaki iz specijalne tehnične osnovne šole, a v trgovske akademije iz specijalne trgovske osnovne šole. Iz srednje-tehničnih šol in trgovskih akademij bi se lahko šlo na visoko tehnično šolo ali na univerzo. Le nekoliko gimnazij bi bilo za pouk zgodovine in jezikov za bodoče učitelje srednjih šol. Kakor moramo imeti trgovske akademije kemične laboratorije in zbirke za blago, je treba, da so srednje-tehnične šole nekake male tvornice itd., opremljene z raznimi stroji in aparati, trgovske specijalne šole bi morale imeti zbirke za blago, a tehnične specijalne osnovne šole zbirke, risbe, aparate in orodje zato so potrebna zelo veliko sredstva za instalacije, kakor tudi večje število prostorov v današnjih gimnazijskih in osnovnošolskih poslopjih.

Nove telefonske relacije z Avstrijo.

Po odloku gospoda ministra za gradbe št. 59.194 od 13. oktobra t. l. so od 25. oktobra t. l. naprej otvorjene telefonske relacije po vodu Ljubljana—Dunaj:

1. Ljubljana—Aspang. (Pristojbina za navadno govorilno enoto 4:20 zl. fr. ali 46:20 Din.)

2. Ljubljana—Zöbern in Ljubljana—Schlag bei Zöbern. (Pristojbina 3:45 zl. fr. ali 37:95 Din.)

Po vodu Maribor—Graz:

1. Maribor—Aspang. (Pristojbina za navadno govorilno enoto 3:45 zl. fr. ali 27:95 Din.)

2. Maribor—Zöbern in Maribor—Schlag bei Zöbern. (Pristojbina 2:70 zl. fr. ali 29:70 Din.)

Po odloku g. ministra za gradbe št. 54.177 od 30. septembra t. l. je od 15. oktobra t. l. naprej otvorjen telefonski promet med centralami Konjice—Reifnitz am Wörthersee in Konjice—Spielfeld.

Pristojbina za navadno govorilno enoto v relaciji Konjice—Reifnitz am Wörthersee je 2:70 zl. fr. ali 29:70 Din, v relaciji Konjice—Spielfeld pa 1:50 zl. fr. ali 16:50 Din.

Nadalje je bil po odloku št. 50.316 od 17. septembra t. l. dne 1. oktobra t. l. otvoren telefonski promet med centralami Maribor, Ptuj, Celje, Slovenska Bistrica, Pristava in centralami Judenburg, Obdach in Oberzeiring. (Pristojbina za navadno govorilno enoto je 2:70 zl. fr. ali 29:70 Din.)

Z odlokoma ministrstva štev. 53.521 od 29. septembra t. l. je od 10. oktobra t. l. naprej otvorjen telefonski promet med centralo Šent Ilj v Slov. gor. in centralami Spielfeld, Graz, Wolfsberg, Zeltweg in St. Pölten.

(Pristojbina za navadni pogovor Šent Ilj v Slov. garicah—Spielfeld je 1:50 zl. fr. ali 16:50 Din. Šent Ilj v Slov. gor.—Graz, Wolfsberg in Zeltweg 2:70 zl. fr. ali 29:70 Din in Šent Ilj v Slov. gor.—St. Pölten pa 3:45 zl. fr. ali 37:95 Din.)

Za nujne in silno nujne (éclair) govore je pristojbina trikrat oziroma desetkrat tako velika, za pozivnice pa je enaka tretjini pristojbine navadnega govora.

Razstave in sejmi

VINSKI SEJEM PRIREDI VINARSKA ZADRUGA JERUZALEMČAN V IVANKOVCIH

dne 10. decembra t. l. Otvoritev bo ob 8. uri. Letošnji mošti se prav lepo razvijajo in bodo do takrat gotovo že tako daleč, da se bode dala kvaliteta popolnoma presoditi. Pridelek je letos dvakratni od lani. Cene so pa izredno nizke. Priprušena bodo le vina iz Ljutomerško-Ormoškega vinarskega okoliša. Ta sejmska prireditev je 6. tukaj ter je pri producentih, kakor pri kupcih zelo priljubljena. Vrši se v restavracijski dvorani tik kolodvora, torej vreme ne more prav nič motiti. Kaka eventualna pojasnila daje rade volje uvodoma omenjena zadruga.

Konjunktura v Jugoslaviji

Gospodarski položaj v Jugoslaviji je po zagrebškem konjunkturnem poročilu še zmeraj v znemuju nizkih žitnih cen. Notacije za pšenico, koruso itd. na produktnih borzah Jugoslavije se gibljejo po kvaliteti, tarifnem položaju itd. na prav nizki stopnji. In vendar je takozvana svetovna pariteta še pod to točko. V Ameriki so sicer mnjenja, kakor smo to že na drugem mestu omenili, da je globinska točka pšeničnih cen prekoračena, a težko je videti, kako in kdaj bo prišlo zboljšanje. Toliko je gotovo, da poljedelec pri teh cenah trajno ne bo mogel shajati. Jasno poznanje tega dejstva bo gotovo pospešilo izvedbo tolikrat premletih narodnih in mednarodnih pomožnih odredb. Vsaj zelo potrebno bi bilo to. Zeleznisko-tarifne olajšave zadnjih dni so v tem oziru prav dobro došle.

Vedno bolj pogosta so žalostna poročila iz lesne industrije, ki je v znemuju izredno slabe kupčije in ki neprestano toži nad opustošujočimi učinkami ruskega dumpinga, tudi v mednarodni trgovini z agrarnimi produkti dobro znanega. Belgijške in francoske obrambne odredbe, sedaj tudi rumunske, ostanejo v svojem učinku tako dolgo zelo omejene, dokler ostaneta Anglija in Italija — a tudi Nemčija — veleodjemalcu ruskega blaga. In se tudi ne vidi, kako bi moglo to drugače biti. Če naroči Rusija v Angliji za pet milijonov funтов tekstilnih strojev, je to protišluga za velikanske angleške nakupe lesa v Rusiji. Če je Nemčija v hitro rastoči izmerti odjemalka ruskega lesa, slišimo na drugi strani, da je kupila Rusija v Nemčiji za 20 milijonov mark plemenskih prašičev. In politični momenti tudi ne kažejo, da bi se Nemčija borila proti ruskemu dumpingu. Prav tako zasleduje Italija politična in gospodarska stremljenja, ki jih priporočajo pospeševanje trgovine z Rusijo. Tudi Češkoslovaška, koje železne tovarne že več let prodajajo v Rusijo in se trudijo za dobavo vedno novih naročil, ne misli na antidumping. In tako dalje.

Jugoslovanska lesna industrija, ki mora sedaj zelo varčevati in se omejiti, more pričakovati zboljšanja le od zboljšanja mednarodnega tržnega položaja in tudi od dviga domače porabe, ki je izražena n. pr. v velikih načrtih železniških gradb z njih pravovimimi potrebami, v zasebnem in javnem stavbnem delovanju itd. Zboljšanje mednarodnega tržnega položaja, dvig potrebe, porabe in prodaje so izredno težki problemi. Vse je prepleteno — brezposelnost in znižanje konsuma, proračunski deficit in valutne težave itd. —, vse se menjajo kot vzrok in kot posledica. Večkrat mednarodni značaj križnih pojmov nam

razjasni mednarodne poskuse za njih odstranitev. Bolj ko se depresija posstreže, tem vztrajnejši in stanovitnejši bodo naravno postali ti poskusi in tem učinkovitejši bodo. In tako se kažejo že sedaj vidiki za zboljšanje, čeprav še cisto megleno.

V Jugoslaviji se je kljub svetovni gospodarski krizi in kljub označenim pojavom gospodarske depresije ohranila vseeno še neka **gotova višina**. **Stavbno delovanje** tekočega leta je bilo še zmeraj znatno, deloma celo večje kot ono lanskega leta, **industrijsko ustanovitevno gibanje** se ni ustavilo, zelo velike državne železniške in cestne gradbe se pripravljajo ali pa se že izvršujejo. **Bankarstvo** ima mirno, a ne vznemirjujoče leto za seboj. Dividende sicer ne bodo narasle in bodo deloma morda celo znižane, a konsolidacija je po kolabirajočih povojnih letih z njih neutajljivimi velikimi izgubami v glavnem izvršena.

*

Mesec oktober je bil v znemuju učinka newyorških borznih dogodkov na jugoslovanske borze. Že v prvih dneh oktobra n. pr. je padlo Blairovo posojilo v Beogradu na 87. Katastrofalni padec v New Yorku 9. oktobra je nato na jugoslovanske dolarske vrednote občutljivo vplival. Zelo omembe vredno je, da padec tečajev v New Yorku ni povzročil na jugoslovanskih borzah prodajo jugoslovanskih dolarskih papirjev, temveč **močno povpraševanje po njih**. To povpraševanje se je javilo na jugoslovanskih borzah in potom jugoslovanskih velebank tudi neposredno na newyorški borzi sami. Tako so se tečaji na borzah v Jugoslaviji in v New Yorku zopet utrdili. Dolarskih listin je prišlo doslej **iz inozemstva v Jugoslavijo nazaj** za najmanj 300 milijonov dinarjev. Gre za posojilne zneske v skupnem nominalu 57 milijonov dolarjev.

Zunanja trgovina v prvih letošnjih osmih mesecih kaže napram lanskemu letu **zmanjšanje izvoza** od ca. 4600 na 4400 milijonov Din in zmanjšane uvoza od ca. 5000 na 4600 milijonov. Seveda se neprestani padec žitnih cen pozna tudi pri izvozu. Depresija v trgovini se nadaljuje.

Pisali smo že, da so 15. oktobra odpriji v gradbenem ministrstvu **oferte** glede cestnih zgradb s proračunom 1180 milijonov Din in drugih del v znesku 116 milijonov Din. Napisali smo tudi imena interesentov, ki se za te gradbe zanimajo; gre v prvi vrsti za ameriške, nemške in francoske tvrdke. Tudi od teh gradb pričakujejo poživljjenja gospodarskega položaja. O zanimanju inozemskega kapitala za naše rudnike poročamo v tekočih poročilih.

Tako bo baš trgovska mornarica s svojimi ladjami ona, ki bo ponesla slavo in moč naše domovine v najoddaljenejše kraje sveta in hkratu vršila tudi veliko narodnogospodarsko misijsko.

Naš novi luksuzni parnik »Kraljica Marija«.

Naša sicer mlada a zelo lepo se razvijajoča trgovska monarica bo v kratkem zopet slavila eden svojih najlepših dnevov.

Kakor namreč poročajo, je angleška paroplovna družba »Royal Mail« slovensko predala 1. novembra v Southampetu zastopnikom Jugoslovanskega Lloyd-a naš novi luksuzni parnik »Kraljica Marija«. V ta namen so odpotovali k temu slovesnemu aktu od naše strani generalni direktor Banjić, novoimenovani kapetan ladje V. Sumunković, in-spector M. Bote in glavni ladijski komisar Jakšić ter dve skupini naših mornarjev. Upati je, da bo ta ponosna ladja že sredi novembra v naših vodah. Ta dan bo tako za naše morje, kakor tudi za našo državo samo velik dogodek.

Imeli smo sicer svoj luksuzni parnik »Karadjordje«, ki je vedno vzbujal vsespolno priznanje tako domačinov, kakor tudi tujcev, ki pa je moral vsled znane katastrofe za nekoliko časa prekiniti svojo redno službo. Sedaj je parnik v glavnem že popravljen in bo v kratkem času zopet ponosno zavihrala njegova zastava v naših lukah. Z novim parnikom »Kraljica Marija« pa bo storjen velik korak naprej v naši paroplovi, ker ta ne bo plul samo ob naši obali, ampak tudi po Sredozemskem morju in upati je, da bo v doglednem času tudi otvorjena pot preko Oceana.

Po svetu

Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov bo otvorila v najbližnjem času podružnico v Zagrebu, najbrž že v novembру.

Za ceste v Donavski banovini je dočlena sveta pol milijona dinarjev. Gre za zgradbo novih in za popravo starih cest.

Tri nove kmetijske tovarne špirita v Južni Srbiji je dovolilo finančno ministarstvo. Vsaka od treh tovarna ima pravico, da producira kot temeljni kontinent 600 hektolitrov čistega alkohola.

Sliv s postaje Kruševac so odpolali v sedanji izvozni seziji 3.478.000 kg (348 vagonov), od teh 132 vagonov v Avstrijo, 111 v Češkoslovaško itd. Cena slije v Kruševcu se giblje med 110 in 160 dinarji.

Za izvoz sladkanega mošta bo po poročilu beograjskega »Vinarskega lista« dovolilo finančno ministarstvo izvozne premije.

Za železnicu Varaždin—Križevci je zanimanje v prizadetih krogih zelo veliko in gre akcija kljub negativnim odgovorom iz Beograda naprej.

Grozđja iz Smedereva in okolice je bilo eksportiranega v prvih dveh letošnjih izvoznih mesecih 1.785.000 kg. 82 vagonov je šlo v Prago, 56 na Dunaj itd.

Tarifne popuste za transport sladkorja iz Češkoslovaške v Jugoslavijo so dovolile čslav. državne železnicice v sporazumu z avstrijskimi zveznimi železnicami od čslav. sladkornih tovarn do avstrijsko-jugoslov. državne meje Spiel-feld-Straß.

Ameriška družba Western Union Telegraph izkazuje za prvi devet letošnjih mesecev 6.590.000 dol. čistega dobička, to je 5.020.000 dol. manj kot lani v istih mesecih.

Srednje- in jugovzhodnoevropske produktne borze so sklicale za 17. nov. konferenco tajnikov v Budimpešto, da se posvetujejo o zborovanju imenovanih borz.

Centralo za izvoz živalskih produktov so ustanovili v Rumuniji, in sicer iz potrebe glede na trgovske pogodbe, ki jih je sklenila Rumunija z raznimi državami. Izvoz živalskih produktov bo dirigirala sedaj ta centralna zveza.

Veletrenji indeks v Avstriji je padel od 118 v avgustu in 115 v septembru na 112 v oktobru.

Cene železa na svetovnih trgih so zopet padle; nemška Zveza surovega jekla n. pr. je znižala ceno za železo v palicah za 2 marki, valjano žico za 3:50, surovo in srednjo pločevino za 4 marke itd.

Pridelek mošta v Španiji je cenjen letos samo na 16.660.000 hl; lani ga je bilo 24.998.000 hl, v povprečnosti zadnjih petih let pa 22.921.000 hl.

Tečajni indeks na Dunajski borzi je padel od srede septembra do srede oktobra za 7:2%; najbolj so padle poljske vrednote, za 11:6%.

Tekstilne insolvence v Nemčiji se tako množijo, da se govorí o »mnoštvenem umiranju« tekstilnih podjetij.

Ukinitev izvozne carine na okrogli les.

Na seji ekonomsko-finančnega komiteja ministrov, ki je bila 22. oktobra, je bil sprejet predlog g. ministra za šume in rude, da se za leto dni ukine izvozna carina na okrogli les, ki je napaden od insektov.

Kakor znano je bil okrogli les obremenjen z izvozno carino iz razloga, da bi se ne izvajal neobdelan les in da ne bi tako trpele naše žage na pomajkanju surovin. Ker se je pa med tem pojavit lubadar, se je začelo igličasto dreve naglo sušiti tako, da so se nakopičile velike množine okroglega lesa, katerega pa naše žage ne morejo obdelati vsega, zlasti še radi tega, ker vlada kriza in stagnacija na lesnih tržiščih. Baš omenjeni sklep o ukiniti izvozne carine pa hoče temu kolikor toliko priti v okom.

Izvršilnih predpisov za ta odlok, kakor smo informirani, doslej še ni bilo izdanih.

Priporoča svoje izvrstne izdelke

Izpremembe v stanju trgovskih, industrijskih in obrtnih obratov v Dravski banovini.

Po statističnih podatkih Zbornice za TOI v Ljubljani so nastale v času od 1. julija do 30. septembra 1930 v stanju trgovskih, industrijskih in obrtnih obratov naslednje izpremembe (+ pomeni pri, - odjavo):

Izpremembe pri trgovinskih obratih:

Trgovina s konji + 1; z živino + 6, - 6; s prašči + 4, - 4; z železnino + 1; s šivalnimi stroji + 2, - 2; z avtomobili in motornimi vozili + 5, - 1; s kolesi (bicikli) + 1; z vozovi - 1; s steklom in porcelanom + 1; z elektrotehničnimi predmeti + 1; z urami - 1; z lesom + 19, - 28; s kurivom + 4, - 1; z ogljem - 1; s suho robo - 1; s pohištvo - 1; z manufakturnim blagom + 8, - 7; s konfekcijo + 4, - 2; z modnim blagom + 2; s čipkami + 1, - 1; s klobuki + 1; z usnjem + 5, - 2; s kožami - 2; s čevlji + 4; z deželnimi pridelki + 25, - 11; s senom in slamo - 1; s semenami - 4; z mlevkimi izdelki + 3, - 1; z živili + 18 - 10; z delikatesami + 5, - 3; z mesom - 2; z mlekom + 6, - 4; s sadjem + 2, - 2; s perutnino + 7, - 11; branjarstvo + 23, - 21; kramarija + 3, - 3; trgovina z mešanim blagom + 84, - 53; z galantierijskim blagom + 10, - 9; s ščetkami + 1; s fotografiskimi potrebščinami + 1; z antikvitetami + 2; s papirjem in pisar. potrebščinami + 2; z materialnim blagom + 1; z municipijo - 1; s kuhinjsko posodo + 1; z vinom - 4; z vinom v zaprt. stekl. - 5; z žganjem + 1, - 2; s sadnim sokom - 1; sejmarstvo + 22, - 13; agencije in komisjske trgovine + 13, - 4; anončena pisarna + 1; gospodarska pisarna + 1; Spedicija + 1; razno + 2; skupaj + 303, - 230.

Izpremembe v stanju industrijskih podjetij:

Prijavljen je bil samo 1 obrat za izdelovanje čevljiv na tovarniški način in 1 tovarniški obrat za izločanje dragih kovin. Odjav ne beleži statistika za gorenjo periodo nobenih.

Izpremembe v stanju obrtnih podjetij:

Vrtnarji + 1; kamenolomi; + 1; kamenoseki + 2; apnlice + 1; izdelovanje cementnih izdelkov + 1; izdelovanje cementne opeke + 2; izdelovanje strešne opeke iz cementa + 2; opekarne + 2; pridobivanje gramoza + 1; lončarji + 1, - 2; pečarji + 3; kovači + 8, - 11; podkovni kovači + 8, -

je pripisovati manjemu prometu vsled gospodarske krize.

Največ prispevata za vzdrževanje šole mestna občina in trgovski gremi. Znatno podporo pa dobi šolski odbor tudi od banske uprave in Zbornice za TOI. Učenci sami prispevajo k vzdrževanju s šolnino, ki znaša leto 100 Din.

Pomudbe in poupravljanja

Generalnega zastopnika za razpečvanje kovinskih in ličarskih proizvodov išče neka tvrdka iz Berlina. Njen nastav je interesentom na razpolago v zbornici za TOI v Ljubljani.

Ivan M. Madun, Skoplje, Mokranjeva 9, želi prevzeti zastopstvo tukajšnjih tvrdk za Južno Srbijo. Imenovan je že zastopnik za mineralno vodo Slatina Radenci.

Za uvoz jabolk na londonski trg se zanimajo naslednje angleške tvrdke:

T. J. Poupart Ltd., 518, London, Centre Row, Covent Garden, W. C.

A. O. Kelly & Co., London, Covent Garden Market, W. C. 2.

Dan Wulfe & Ltd., London, 102, Long Acre, W. C. 2.

J. & H. Goodwin Ltd., London, 39, Long Acre W. C. 2.

Ridley Houlding & Co., London, 10, Russel-Street, W. C. 2.

G. Monru Ltd., London, 41, King-Street, W. C. 2.

Isaacs Bros., Ltd., London, 28, James-Street, W. C. 2.

Sadni izbor za okraj Murska Sobota.

Dne 30. oktobra se je zbral v sobi okr. načelnika 24 izkušenih sadjarjev: šolskih upraviteljev, kmetovalcev in trgovcev s sadjem, vsem na čelu veteran g. Šiftar, bodonski eveng. pastor, ki že celih 35 let eksperimentira v svojem krasnem sadovnjaku. Razen teh so bili navzoči gg.: zastopnik banske uprave, danji referent ing. I. Skubic, okrajni načelnik G. Lipovšek, višji kmet, prislav, okrajni kmet, referent ing. Venko, ravnatelj vinarske šole od Kapele ing. Dušar, šolski nadzornik Čižek in urednik »Novin« Fr. Kolenc.

Anketo je otvoril g. okrajni načelnik Lipovšek, ki je v prav lepem nagovoru naglasil, da je sadjereja velikanskega gospodarskega in državnega pomena. Za njim je povzel besedo g. ing. Skubic. Pojasnil je pomen sadnih izborov. H koncu je poudaril: »Zakonodavec je pokazal dobro voljo, banovina je pokazala dobro voljo in okraj je pokazal dobro voljo, toda vse to ostane brez uspeha, če tudi sadjarji ne pokažejo dobre volje na ta način, da se s prvim razumevanjem lotijo dela v smislu sadnih izborov.«

Nato se je začela zelo živa debata. Nekateri izkušeni sadjarji (gg. Šiftar, Titan, Gomboc itd.) so navedli vrste jabolk, ki so se izkazale na podlagi mnogoletnih izkušenj kot najprimernejše. Po vsestranskem pretresanju, ki je sledilo, je g. ing. Sadar, ravnatelj kmetijske šole v Rakičanu, predlagal za jabolka sledeči izbor:

1. Letna: Charlamovsky.

2. Jesenska: Pisani kardinal in letni mošaneger (katerega so vsi navzoči prekrstili v »Goričanko«, ker raste na Goričku).

3. Zimska (za višje lege): Isnathan, Kanada, Zimski mošaneger in Krivopečelj; (za ravnino pa) Londonski pingpong, Bavmanovka, Karmelitareca in Batul.

Za hruške, črešnje, višnje, češljike, slive ter orehe in kostanje so bile izbrane večinoma iste vrste kakor v mariborski okolici.

Pismena anketa o sadnem izboru se je vršila tudi že l. 1926. Na podlagi odgovorov se je takrat sestavil izbor, ki je sedanjemu zelo podoben.

Nastavljanje kvalificiranega gozdarskega osobja pri gozdarskih podjetjih.

Ministrstvo za šume in rude je poslalo banskim upravam sledečo naredbo: »V zakonu o gozdovih se § 77 glasi tako-le: »Vsa gozdarska (lesna) podjetja, ki eksplorirajo letno preko 30.000 m³ trdga ali preko 50.000 m³ mehkega lesa odnosno raznega tehničnega lesa, so zavezana imeti za eksploracijo vsaj po enega popolnoma kvalificiranega gozdarskega strokovnjaka, državljanja Jugoslavije.

Ta odredba je uvrščena v zakon o gozdovih zato, da se more vsako sekanje izvršiti tako, da bi radi tega ne bilo onemogočeno pomljevanje, kar je pa uspešno mogoče izvesti samo s pomočjo kvalificiranega strokovnjaka zlasti, kadar gre na sekanje na velikih površinah. Z ozirom na to spadajo pod to normo § 77 samo neposredna gozdarska podjetja, katera eksplorirajo gozdove, pa tudi če ne predelujejo na mestu iz gozdov posekani materijal, kakor je to tudi običajno. Na nobeden način pa ne spadajo pod to normo trgovci, tvornice, žage, ki ne eksplorirajo gozdov, ampak samo kupujejo iz gozdov posekani lesni materijal.

Pod to normo spadajo zlasti firme, ki imajo z davčno ali s privatnimi veleposessniki dolgoročne pogodbe za eksploracijo gozdov, dalje vse žage, tvornice, trgovci itd., kateri kupujejo v gozdovih neposekani materijal, ga nato samo posečejo in od tu izvažajo. Nameravana likvidacija ali začasna ustavitev obrata ni nikak razlog, da bi se predpis zakona ne uporabljal.

V. Stergar, abs. trg. akad.:

O sovjetskem gospodarstvu in izvozu.

Sovjetsko gospodarstvo, petletni načrt in izvozna politika, vse to je dalo mnogo povoda časopisu za razpravljanje o gospodarskem stanju sovjetske Rusije. Na tržiščih so se poznale posledice ruskega dumpinga lesa in žita. Ze itak ostra gospodarska kriza je z nastopom Rusije še bolj poostrena. »Pjatiletk« — petletni gospodarski načrt za obnovo Rusije, je voditelje primoral do teh korakov, če hočejo izvesti svoje namere. V ta namen so jim dobrodošla vsa sredstva, od reklame do prisilnega dela, ki ga nalagajo domačim delavcem.

Spominjam se letošnjega velesejma v Milanu, kjer so razvili sovjetti naravnost sijajno propagando za svojo industrijo in poljedelstvo. V glavnem je bilo razstavljenega največ lesa in premoga. Deske, plohi, trami itd. »I prodotti dal legno degli stati U. R. S. S.« je bil napis nad kupom lesa. Cele vrste fotografij so kazale ogromne sklade lesa, nakopičenega v Neaplju. »Nostri depositi a Napo-lio je v velikih črkah naznajalo, da je les že na razpolago v Italiji, treba ga je samoj vzeti in plačati. Ekstremi v politiki, se skušajo v trgovini med sabo kolikor mogoče podpreti.

Vsi znaki kažejo, da se nahaja »pjatiletk« v nevarnosti in je ne bo mogoče izpeljati ali pa le s težavo ter z velikimi žrtvami.

Porazdelitev investicij (v odstotkih) za petletni načrt je sledeča:

	1923-1927	1928-1932
Industrija	42	156
Elektrifikacija	0	31
Transport	27	96
Poljedelstvo	14	24
Razno	24	42

225%

z navedenega načrta se razvidi, koliko so investirali v letih 1923.—1927. in koliko so namenili za dobo »pjatiletk«.

Posebno pozornost so torej posvetili sovjetti industriji, transportnim sredstvom in elektrifikaciji.

S svojimi novimi tovarnami, ki jih grade pod vodstvom nemških in ameriških inženjerjev, bodo lahko krili v doglednem casu vse domače potrebe, razen tega bo pa mogoče izdelke tudi izvažati. V svrhu upravljanja in vodstva teh tovarn mora biti v teku petih let na razpolago 25.000 domačih inženjerjev. S pomočjo tujih inženjerjev grade sedaj visoke peči za železno industrijo, tovarne za portland-cement, tovarne za svilo, ki jo bodo dovozali iz Turkestana in Usbekostorga ter tvornice za bombažno tkanino. V ta namen so vsa žitna polja v Turkestanu spremenili v bombažne našade. Gradijo in povečujejo izdatnost tovarn za gumijeve izdelke kot pneumatične, cevi, galoše itd.; tovarne za tekstilne stroje. Pokrajina Ural je določena za težko industrijo. Izrednega pomena za odločitev, ali uspe gospodarski načrt ali ne, so tovarne za poljedelske stroje. Dosedaj je zaviseila letina od zadržanja setjakov, ki so se pa skozi vso dobo zadržali pasivno; od njih je zaviseila obdelovanje razsežnih polj: oranje, selev, žetev itd. V bodoče ne bo imelo pasivno zadržanje kinetov velikega pomena za izid letine. Peščica zvestih komunistov bo upravljala poljedelske stroje in storjeno bo delo, ki je usodno za celo državo in nje stanje. Od tega dela bo zaviseja državna blagajna in zadovoljstvo prebivalstva ali finančne težave in nezadovoljstvo ter nemiri.

Velikost države kot je Rusija, zahteva tudi temu primerne transportne sredstva odnosno dovoljno število prevoznih sredstev. Ne samo strategični oziri in možnost brzega ter hitrega kretanja, nego splošne gospodarske zahteve so silile sovjete, da se bavijo s tem važnim vprašanjem. Med mnogimi novimi železniškimi programi je posebne važnosti tudi prog, ki pelje iz Turkestana v Kitajico — južno Sibirijo. Za tako razsežno državo, kot je sovjetska Rusija, so prevozna sredstva velikega pomena tudi glede prehrane ljudstva in dovoza živil. Ljudstvo, ki je stradalo v posameznih pokrajjinah, bo sedaj s pomnoženimi prometnimi sredstvi lahko prišlo do dovoljne prehrane, kar je poprej ovirala nedostatna zveza s pokrajjinami, kjer je bilo še dovolj živeža na razpolago.

Trgovska nadaljevalna šola v Ptiju.

Trgovska nadaljevalna šola v Ptiju je bila ustanovljena l. 1891. Do prevrata je bila nemška in huda ponemčevalnica. Po prevratu pa je postala naša. Šola ima nalogo, usposobi naš trgovski način vsestransko.

Sola pričenja s poukom vsako leto 1. oktobra in konča z 28. junijem. Ima 3 postopne razrede. Vodstvo šole je v spremnih rokah sreskega šolskega nadzornika g. Jos. Gorupa.

Letos ima v I. razredu 8, v II. razredu 11 in v III. razredu 17 vajencev in vajenk.

Predmeti, ki se obvezno poučujejo, so:

I. r.	II. r.	III. r.
ur	ur	ur
2	1	1
2	2	2
1	2	2
—	1	—
—	1	1
—	1	2
—	—	1
1	—	—
Neobvezni predmeti so:		
Srbohrvaščina	1	1
Nemščina	1	1
Dopisje nemško	—	1
Skupaj	8	10
		11

Učni jezik se poučuje še v II. in III. razredu, ker pride v šolo mnogo naraščaja, ki slovenščine ne obvlada popolnoma. Učni jezik se pa precej manjše, kot je bilo pred leti, kar

Sovjeti se pa posebno zanimajo za aeroplane in zrakoplove. Znano je, da se je takoj po obisku Zepelina v Moskvi pričela naravnalna akcija, ki zelo dobro uspeva. Pa tudi vlada sama kaže za to mnogo razumevanja. Zaenkrat se seveda omejuje na bojne avijone, ki jih naroča v Zedinjenih državah. Isto tako imajo posebno veselje do povečanja svojega bojnega brodovja. V Julijski Benečiji, v Tržiču gradijo Italijani križarke »Vladivostok« za sovjetsko Rusijo. Stalno izpopolnjujejo svojo trgovsko mornarico, posebno pa tanke za prevoz nafte iz Črno-morskih pristanišč.

Naslednja statistika nam kaže, kako se dviga izvoz (v tonah) nafte:

1923:	1924:	1925:
6,061,000	7,099,000	8,524,000
1926:	1927:	1928:
8,712,000	10,197,000	10,634,000

Izvozna pristanišča v Črnom morju za petrolejske proekte so Novorosisk, Tuapse in Batum.

Gospodarski boj, ki se vrši tisto, skoro neslišno, med velesilami, vela danes za petrolej odnosno za kamenolomje in njega derivata. Sovjeti zato pridno pospešujejo dviganje te gospodarske panege in tudi veliko izvajajo. Pred vojno se je v najugodnejšem letu izčrpalo v Rusiji več kamenoloma olja kot pa v Združenih državah (mil. ton):

1901: 1927—1928: 1928—1929:	11,210	11,632	13,682
-----------------------------	--------	--------	--------

to je torej za 17,6% v letu 1928/29. več kot leta 1927—28. in za 20% več kot pred vojno leta 1901.

Izdatnost ruskih petrolejskih vrelcev se pa spreminja. Tako Grosny (sev. zap. Kaukas) prekaša Baku:

leta:	Baku:	Grosny:
1901	10,658	52,000
1927—28	7,574	3,576
1928—29	8,683	4,441

Posebnih uspehov se sovjeti nadajo od vrelcev v novo odkritih predelih reke Kama v distriktu Peru (sev. Ural). Tam se nahajajo inženjerji z delavci s približno 40 vrtalnimi napravami. Vrelci Ukhta pa niso izpolnili nade sovjetov.

»Financial Times« poroča, da se pa vlada zelo malo zanima za rafinerije v Baku in Grosnyju, ki so v zelo slabem stanju in zanemarjene. Po mnenju strokovnjakov ne bodo, brez izdatnejših investicij in popravil, delovale niti dve leti.

Pomemben izvoz nafte je pripravil sovjete do tega, da so se pobrigali za najcenejši dovoz do izvozne luke, t. j. potom cevi. Stare popravljajo in obnavljajo ter gradijo nove proti izvoznim pristaniščem v Črnom morju. Dokončana so dela za cevno napeljavko Grosny — Tuapse ter 25 km Baku — Batum. Zadnja ima izdatnost 1,6 mil. ton letno ter zniža prevozne stroške za približno 250—Din za tono. Na progi Grosny — Tuapse bodo pa postavili vmesne pomožne postaje; na ta način zvišajo izdatnost pretoka od 1 mil. ton do 1,6 mil. ton letno. Skupno s tremi cevnimi napeljavami in tanki bo U. R. S. S. zmožna izvoziti letno 4,5 do

5 milijonov ton, medtem ko je izvozila povprečno

leta: 1905—1912: 1926—1927: 1927—1928:

mil. ton 650.000 2,384.000 2,728.000

Nameravana pa je tudi še cevna napeljava od Kaspijskega morja do Moskve, ki se ima dokončati do leta 1933. — Sovjeti se zavedajo, da je naša njih glavno oružje, s katerim bodo mogli najobčutneje zadeti v živo dve velesili: Zednjene države in Anglijo.

Enakovrednega pomena za industrijo je tudi premog-anthracetit, ki ga posedeju Rusija v velikih množinah. Iz Donecove kotline, kjer so največja ležišča anthracita, se je izvozilo (v mil. tonah)

leta:	1913:	1917:	1920:
	25.3	24.7	4.5
	1921:	1922:	1923:
	7.2	8.1	12.1
	1924:	1925:	1926:
	12.4	19.6	22.5
	1927:	1928:	
	27.3	31.3	

Izdatnost pridobivanja pa hočejo zvišati celo na približno 70 mil. ton letno.

Sovjetska vlada se tudi zaveda svojih nalog in težav. Zato Stalin s skrajno brezobzirnostjo izvaja načrt programa, ki pa je v nevarnosti, da ne bo docela izveden. Za izpeljavo potrebuje denar, ki ga more dobiti le z izvozom izdelkov in pridelkov domače zemlje. Notranje posojilo se je izjalovalo in je bilo podpisano le 30%. Nezaupanje ljudstva in naraščajoča inflacija, ki se veča, je razčaralo Stalina. Tako ko se je vrnil z dopusta, je odslovil finančnega komisarja Briuhanova in ravnatelja Narodne banke Pjatakova. Prvega je zamenil novi finančni komisar Grinko, ki pa se tuji najbrž ne bo mogel držati, ne da bi bil prisiljen pridno uporabljati državne tiskarne za tiskanje červoncev. Denarno stanje sovjetske Rusije je v istini precej žalostno. Hranilnih vlog ni, odnosno zelo padajo, davek na »kulake« je postal brezuspešen, pri zadrugah je izkazan primanjkljaj od 100 milijonov rubljev. Stalin se bavi z mislijo, da amortizira cel gospodarski načrt. Prihodnje gospodarsko leto naj se prične s 1. januarjem 1931. Podpore brezposelnim so ustavljene z izgovorom, češ da ni brezposelnosti. Organizacija »Intourist« dela reklamo v inozemstvu, da privabi dotok kapitala v Rusijo. Tako je tudi današnji dumping lesa in žita znak slabega denarnega stanja in ne toliko zmožnosti izvajanja in konkurenco. Izgleda torej, da bo pritisk dumpinga tem večji, čim slabši bo državni denarni položaj. Stalin s svojo zvesto G. P. U. hoče in tudi mora izvesti nameravano »pjatiletko« ali pa bo sledil polom.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 12. novembra t. I. ponudbe glede dobave raznega orodja, 250 m balat-jermen, 800 komadov vijakov, 1000 komadov hrastovih pragov, 40 komadov viščih zaprtih armatur za električno razsvetljavo in 25 komadov žice za slušalke jamskih telefonov; do 15. novembra t. I. glede dobave 400 m manesmanovih cevi; do dne 19. novembra t. I. glede dobave 100 kg kleja, 50 kg usnja, 100 kg solne kislino in 10 kg naftalina. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do dne 20. novembra t. I. ponudbe glede dobave gumijevih obročev za tovorni avtomobil ter glede dobave Jakonet-traku. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

barve in valjene mase, glede dobave 1000 komadov nalučnikov in 500 komadov smerničnega mlečnega stekla za kretnice. — Gradbeni oddelki Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. novembra t. I. ponudbe glede dobave napisnih tablic. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 13. novembra t. I. ponudbe glede dobave 3000 kg mila za pranje. — Dne 10. novembra t. I. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave plošč iz azbestnega cementa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 15. novembra t. I. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave žice, pločevine, bakrene elektrolitne pločevine, cinka in svinca. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 12. novembra t. I. ponudbe glede dobave raznega orodja, 250 m balat-jermen, 800 komadov vijakov, 1000 komadov hrastovih pragov, 40 komadov viščih zaprtih armatur za električno razsvetljavo in 25 komadov žice za slušalke jamskih telefonov; do 15. novembra t. I. glede dobave 400 m manesmanovih cevi; do dne 19. novembra t. I. glede dobave 100 kg kleja, 50 kg usnja, 100 kg solne kislino in 10 kg naftalina. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do dne 20. novembra t. I. ponudbe glede dobave gumijevih obročev za tovorni avtomobil ter glede dobave Jakonet-traku. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Ljubljanska borza

Tečaj 3. novembra 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.74
Berlin 1 M	—	13.455
Bruselj 1 belga	—	7.8719
Budimpešta 1 pengo	—	9.885
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	7.9446	7.9746
London 1 funt	—	274.30
Newyork 1 dolar	56.25	56.45
Pariz 100 fr.	—	221.60
Praga 100 kron	166.95	167.75
Trst 100 lir	294.35	296.35

Sprejem gojenec v banovinske mlekarne šole v Škofji Loki. Na banovinski mlekarne šoli v Škofji Loki se otvorji 10. decembra t. I. novo šolsko leto, ki bo trajalo do 10. oktobra 1931. Sprejemni pogoji so slednji: 1. Državljanstvo kraljevine Jugoslavije; 2. z do-

brim uspehom dovršena osnovna šola in vsaj dveletna praksa v mlekarstvu. Predhodna praksa v mlekarstvu se ne zahteva od absolventov kmetijskih šol z dveletno učno dobo ali učencev enoletne kmetijske šole z enoletno prakso,

vendar pa imajo od teh prednost pri sprejemovanju oni učenci, ki izkažejo še prakso v mlekarstvu; 3. starost nad 17 let in ne preko 25 let; 4. moralna neoporečnost; 5. pri mladostnih prosileh dovoljenje staršev ali njih namestnikov za obiskovanje šole; 6. popolna fizična sposobljenost za mlekarstvo stroko in dokaz, da prosilec ne boleha na tuberkulozi ali kateri drugi infekcijski bolezni; 8. izjavo o plačevanju določenih prispevkov za pouk in vzdrževanje z overovljenim lastnoročnim podpisom plačnika; 9. spričevalo o uboštvi, vidirano od pristojne davčne uprave. (To spričevalo priloži samo po zakonu o taksa ubožni učenci.) Na zavodu je za prosilec iz dravske banovine 5 brezplačnih mest in 5 mest za polovično plačevanje vzdrževalnine. Prosilec iz drugih banovin nimajo pravice do teh olajšav, marveč se vzdržujejo na zavodu ali sami, ali pa so štipendisti oblasti odnosno katerih drugih korporacij. Vsa podrobnejša pojasnila daje prosilec na željo uprava banovinske mlekarne šole v Škofji Loki.

Iržna poročila

Mariborsko sejnsko poročilo. Na svinski sejem dne 24. 10. 1930. je bilo pripeljanih 299 svinj, cene so bile slednje: mladi prašiči 5—6 tednov starci komad Din 90—100, 7—9 tednov starci 150 do 200, 3—4 mesece starci 250—300, 5 do 7 mesecev starci 400—450, 8—10 mesecev starci 540—650, 1 leto starci 900 do 1000 Din; 1 kg žive teže Din 10—13, mrtve teže 15—17. Prodanih je bilo 216 svinj.

Za jugoslovanske patente

- št. 5131 od 1. julija 1927 na:
»Postopek in priprava za izdelovanje žičnih vrvi, prostih vibev« (»Verfahren und Vorrichtung zur Herstellung drallfreier Drahtseile«);
- št. 5132 od 1. julija 1927 na:
»Postopek in stroj za izdelovanje žičnih vrvi, prostih vibev« (»Verfahren und Maschine zur Herstellung drallfreier Drahtseile«);
- št. 5135 od 1. julija 1927 na:
»Priprava za izdelovanje žičnih vrvi, prostih vibev« (»Vorrichtung zur Herstellung drallfreier Drahtseile«)
se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenjene ponudbe na: ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

- KNJIGOVEZNICA -

K. T. D. LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

ŠTRACE

JOURNALE

ŠOLSKE

ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJIŽICE

RISALNE